

Vergaderjaar 2012–2013

33 480 VIII

Wijziging van de begrotingsstaten van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (VIII) voor het jaar 2012 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL

Wetsartikel 1

De begrotingsstaten die onderdeel uitmaken van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 1, derde lid, van de Comptabiliteitswet 2001 elk afzonderlijk bij de wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2012 wijzigingen aan te brengen in de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

De in de begrotingsstaat opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht.

Wetsartikel 3

Artikel 5, vierde lid, van de Comptabiliteitswet 2001 schrijft voor dat een meerjarige begrotingsreserve kan worden aangehouden ten laste van een beleidsartikel. De begrotingsreserve is bestemd als budgettaire voorziening voor de garantstelling door het Ministerie van OCW voor ontstane restschuld bij onderwijsinstellingen die in gebreke blijven om gesloten leningen en kredieten, bedoeld in de artikelen 48, eerste lid, en 49, eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2001 terug te betalen.

De begrotingsreserve inzake garantiestelling restschuld speelt een rol voor zowel het universitair onderwijs, het hoger beroepsonderwijs, het middelbaar onderwijs, het voortgezet onderwijs als het primair onderwijs. Uit een oogpunt van administratieve doelmatigheid is het niet gewenst dat er vijf aparte begrotingsreserves worden aangehouden ten laste van de betrokken beleidsartikelen (1, 3, 4, 6 en 7). Om die reden wordt door middel van dit wetsartikel bepaald dat de begrotingsreserve gekoppeld kan worden aan het niet-beleidsartikel Apparaat Kerndepartement (artikelnummer 92). Inhoudelijk is de begrotingsreserve bestemd om het begrotingsbeheer met betrekking tot de betrokken beleidsartikelen op een doelmatige wijze vorm te geven.

De geest van artikel 5, vierde lid, van de Comptabiliteitswet 2001 wordt daarmee geen geweld aangedaan. In het kader van de voorgenomen herziening van de Comptabiliteitswet zal een algemene wettelijke voorziening worden getroffen. Zolang die voorziening er nog niet is, zal jaarlijks in de begrotingswet van OCW deze afwijkingsbepaling worden opgenomen.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
M. Bussemaker

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1.	Leeswijzer	2
2.	Het beleid	2
2.1.	Overzicht belangrijkste uitgaven- en ontvangstenmutaties	2
2.2.	Beleidsartikelen	5
2.3.	Niet-beleidsartikelen	21

1. Leeswijzer

Allereerst is de begrotingsstaat voor de verplichtingen, uitgaven en ontvangsten voor de begroting van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap opgenomen. Hierin wordt inzicht gegeven in de financiële wijzigingen die op beleidsartikelniveau worden voorgesteld in de begroting voor het jaar 2012.

In paragraaf 2 «Het beleid» wordt de aansluiting gemaakt met de Najaarsnota 2012. In paragraaf 2.1 wordt allereerst een toelichting gegeven op de belangrijkste begrotingsmutaties uit dit wetsvoorstel. In paragraaf 2.2 en 2.3 wordt inzicht gegeven in de financiële mutaties op artikelniveau voor de beleidsartikelen respectievelijk de niet-beleidsartikelen. Mutaties groter dan € 2,2 miljoen worden toegelicht.

2. Het beleid

2.1 Overzicht belangrijkste uitgaven- en ontvangstenmutaties

In de 2e suppletoire begroting van OCW wordt een verdere uitwerking gegeven aan de besluiten van het demissionaire kabinet over de Najaarsnota voor het begrotingshoofdstuk van OCW (VIII). Als gevolg hiervan wordt in de OCW-begroting in 2012 een uitgavenpeil van circa € 34,2 miljard geraamd. Het geraamde ontvangstenniveau is circa € 1,2 miljard.

In tabel 1 wordt de aansluiting getoond van de uitgaven en ontvangsten tussen de suppletoire begroting Voorjaarsnota en de suppletoire begroting Najaarsnota. Een deel hiervan is al gepresenteerd in de Miljoenennota 2013 en de hiermee samenhangende OCW-begroting 2013.

Tabel 1 Overzicht belangrijkste suppletoire mutaties 2012 (x € 1 miljoen)

	Artikel	Uitgaven	Ontvangsten	
Stand begroting 2012		33 694,0	1 197,6	
Stand suppletoire begroting Voorjaarsnota 2012		34 026,4	1 148,0	
Belangrijkste mutaties:				
1	Ramingsbijstelling studiefinanciering, WTOS en lesgeld	11, 12	-80,0	5,0
2	Rentemutatie (generaal)	11		- 20,0
3	Langstudeerders	6, 7	62,0	
4	Versnelde betaling frictiekosten	14	45,6	
5	Mee- en tegenvallers	diversen	7,1	43,4
6	Overlopende verplichtingen	diversen	- 57,1	
7	Beleidsmatig overig	diversen	1,6	
8	Prijsbijstelling tranche 2012	diversen	159,7	
9	Technisch overig	diversen	58,5	30,3
Stand suppletoire begroting Najaarsnota 2012		34 223,9	1 206,8	

Toelichting op de belangrijkste mutaties

1) Ramingsbijstelling studiefinanciering en WTOS

De ramingsbijstelling studiefinanciering en WTOS heeft verschillende oorzaken:

- de kaderrelevante uitgaven voor mbo/bol niveau 1 en 2 vallen lager uit. Aan beurs (voor deze groep geen prestatiebeurs maar direct gift) wordt minder dan geraamd toegekend, omdat er minder bol'ers in het giftregime zijn dan geraamd;
- de uitgaven voor de prestatiebeurs vallen lager uit, omdat er in 2012 minder prestatiebeurs (basis- en aanvullende beurs) dan geraamd wordt omgezet in een gift;
- ook bij de reisvoorziening (onderdeel prestatiebeurs) worden minder uitgaven verwacht;
- bij de tegemoetkoming schoolkosten (WTOS) wordt vooral door minderjarige deelnemers bol minder dan verwacht gebruik gemaakt van de regeling.

2) Rentemutatie (generaal)

De ontvangsten aan rente op studieleningen vallen lager uit dan geraamd. Ten opzichte van de raming worden in 2012 minder termijnontvangsten en extra (niet verplichte) ontvangsten verwacht. De stijgende trend bij de ontvangsten van de afgelopen jaren heeft zich niet voortgezet.

3) Langstudeerders

In het Deelakkoord voor de begroting 2013 is de afschaffing van de langstudeerdersmaatregel opgenomen. Omdat het afschaffen van de maatregel al in 2012 financiële consequenties heeft voor de universiteiten en hogescholen wordt reeds in 2012 een bedrag beschikbaar gesteld. Het gaat in totaal om € 62 miljoen.

4) Versnelde betaling frictiekosten

De afbouw van de cultuursubsidies gaat gepaard met frictiekosten en een deel van deze frictiekosten (€ 45,6 miljoen) wordt versneld betaald. Dit is bedoeld voor instellingen waarvan de subsidie met ingang van januari 2013 geheel of gedeeltelijk wordt beëindigd en die daarom nu al bezig zijn met het ontmantelen van hun organisatie.

5) Mee- en tegenvallers

Dit betreft een saldering van diverse mee- en tegenvallers. De belangrijkste zijn:

- Een meevaller bij de experimenten in het po/vo/mbo in het kader van het Actieplan LeerKracht (€ 6,0 miljoen) doordat niet alle projecten in 2012 van start zijn gegaan.
- Het achterblijven van de uitgaven 2012 op het budget «Kwaliteitsagenda voor leraren» bij de geraamde uitgaven voor een bedrag van € 9,6 miljoen. De oorzaken hiervan zijn:
 - projecten rondom de ontwikkeling, afname, onderhoud en borging van de kennisbases en -toetsen en de implementatie van het advies «Een goede basis» van de commissie Meijerink kunnen vanwege de complexe uitwerking ervan eerst in 2013 goed worden opgestart. De voorziene middelen voor 2012 (€ 6,5 miljoen) zullen daardoor niet meer dit jaar besteed worden maar wel volgend jaar, beschikkingen c.q. garanties hiertoe zijn reeds afgegeven;

- de afronding en financiële afwikkeling van diverse projecten kan niet meer in 2012 plaatsvinden en zal pas in 2013 plaatsvinden (€ 1,6 miljoen);
- door het achterblijven van aanvragen doet zich op de inmiddels beëindigde regeling «stagebegeleiding educatieve minoren in het vo 2009–2012» een meevaller voor van € 1,5 miljoen.
- een meevaller bij de regeling «Tegemoetkoming kosten opleidings-scholen» (€ 2,4 miljoen) doordat er minder studenten een beroep doen op de regeling dan geraamd.
- een tegenvaller van € 26,1 miljoen doordat de Rechtbank Den Haag het beroep van de Technische Universiteit Delft gegrond heeft verklaard. Dit beroep ging over de terugvordering van een bedrag van € 25,0 miljoen (€ 26,1 miljoen inclusief wettelijke rente) door het ministerie van OCW in verband met de brand bij het gebouw van de faculteit bouwkunde in 2008. OCW moet dit terugbetalen aan de TU Delft.
- een meevaller op de ontvangsten die hoofdzakelijk wordt veroorzaakt door afrekeningen op het onderwijsachterstandenbeleid.

6) Overlopende verplichtingen

Op diverse artikelen zijn er verplichtingen die niet in 2012 tot uitgaven leiden (overlopende verplichtingen). Het gaat onder meer om verplichtingen voor professionaleringsmiddelen lerarenopleidingen, de voorziening voor Amarantis en huisvestingsmiddelen voor Caribisch Nederland.

7) Beleidsmatig overig

Dit betreft een aantal kleine beleidsmatige mutaties in 2012 waaronder de invulling van het aandeel van OCW in de verhoging van het fonds voor Caribisch Nederland (€ 1,2 miljoen).

8) Prijsbijstelling tranche 2012

Dit betreft de toevoeging van de prijsbijstelling tranche 2012 aan de OCW-begroting. Zie het niet-beleidsartikel 91 (Nominaal en onvoorzien) voor de verdeling van de prijsbijstelling over de artikelen.

9) Technisch overig

Het betreft overboekingen met andere departementen en niet relevante uitgaven voor studiefinanciering. Daarnaast hebben er enkele desalderingen van uitgaven met ontvangsten plaatsgevonden.

2.2 Beleidsartikelen

Artikel 1. Primair onderwijs

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid artikel 1 (bedragen x € 1 000)

	Stand oorspronkelijk vastgestelde begroting 2012 (1)	Stand 1e supplettoire begroting 2012 (2)	Mutaties 2e supplettoire begroting 2012 (3)	Stand 2e supplettoire begroting 2012 (4)=(2+3)
Verplichtingen	9 634 780	9 683 169	93 592	9 776 761
Waarvan garantieverplichtingen			6 097	6 097

	Stand oorspronkelijk vastgestelde begroting 2012 (1)	Stand 1e supplettoire begroting 2012 (2)	Mutaties 2e supplettoire begroting 2012 (3)	Stand 2e supplettoire begroting 2012 (4)=(2+3)
Uitgaven	9 635 996	9 684 385	87 495	9 771 880
• Personele bekostiging	7 717 687	7 811 669	49 838	7 861 507
• Materiële bekostiging	1 148 598	1 145 354	22 120	1 167 474
• Bekostiging Caribisch Nederland	10 782	10 982	1 907	12 889
• Conciërgeregeling	21 700	21 815	0	21 815
• Verbeteren binnenmilieu	2 103	2 103	- 52	2 051
• Onderwijspersoneelsbeleid	5 083	5 083	0	5 083
• Humanistisch vormend en godsdienstonderwijs	10 000	10 000	0	10 000
• Aanpak (zeer) zwakke scholen	2 080	2 436	- 200	2 236
• Verbeteren van taal- en rekenopbrengsten	42 588	46 502	- 44	46 458
• Invoering centrale eindtoets en verplichting leerlingonderwijsvolg- team	25 375	25 375	0	25 375
• Excellentie en talentontwikkeling	11 711	11 711	- 500	11 211
• Verbreding techniek in het basisonderwijs	11 300	11 300	7 362	18 662
• Cultuur en school	9 500	17 000	0	17 000
• Passend onderwijs en LGF	93 460	96 083	- 4 485	91 598
• Onderwijsachterstandenbeleid	360 190	362 690	0	362 690
• Onderwijsvoorzieningen voor jonggehandicapten	23 862	23 862	0	23 862
• Veiligheid op school	23 417	23 552	- 30	23 522
• Brede scholen	12 331	1 431	- 150	1 281
• Overig	6 290	5 904	17 242	23 146
• Uitvoeringsorganisatie DUO	44 859	45 077	- 1 057	44 020
Loon- en prijsbijstelling	53 079	4 456	- 4 456	0
Ontvangsten	1 661	1 661	37 000	38 661

In de kolom «Mutaties 2^e supplettoire begroting 2012» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand 1^e supplettoire begroting 2012» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Uitgaven

Toelichting per instrument

- Het budget voor personele bekostiging wordt per saldo met € 49,8 miljoen verhoogd als gevolg van de volgende mutaties:
 - € 34,8 miljoen is toegevoegd als compensatie voor de stijging van de werkgeverslasten;
 - door interne herschikkingen, onder andere uit de post loon- en prijsbijstelling is € 9,5 miljoen toegevoegd;
 - er is een bijdrage ontvangen van VWS van € 3,3 miljoen voor de bekostiging van onderwijs in de gesloten jeugdzorg.
- Het budget voor materiële bekostiging wordt per saldo met € 22,1 miljoen verhoogd. Dit komt grotendeels door het toevoegen van de prijsbijstelling.
- Het budget voor verbreding techniek in het basisonderwijs wordt met € 7,4 miljoen verhoogd. Vanuit artikel 3 is een bijdrage ontvangen voor twee projecten: School aan Zet (€ 2,2 miljoen) en Meer Betere Bèta's (€ 3,0 miljoen). Ook artikel 9 draagt bij aan het project School aan Zet (€ 2,2 miljoen).
- Het budget voor passend onderwijs en LGF wordt met € 4,5 miljoen verlaagd. Dit wordt veroorzaakt doordat voor € 3,6 miljoen sprake is van overlopende verplichtingen van projecten Passend Onderwijs naar 2013. Daarnaast is € 0,9 miljoen overgeboekt naar artikel 3 voor de bijdrage aan examenkosten van leerlingen in het voortgezet speciaal onderwijs.
- Het budget voor «overig» wordt met € 17,2 miljoen verhoogd. Dit komt onder andere door een toevoeging uit de eindejaarsmarge van

€ 16,9 miljoen ter dekking van de overlopende verplichtingen uit 2011 die in 2012 tot betaling zijn gekomen.

- Het budget voor loon- en prijsbijstelling wordt met € 4,5 miljoen verlaagd. Deze middelen worden toegevoegd aan de personele bekostiging.

Ontvangsten

- Het ontvangstenbudget wordt met € 37,0 miljoen verhoogd. Gemeenten hebben over de periode 2006–2010 € 37,0 miljoen van de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid niet besteed.

Artikel 3. Voortgezet onderwijs

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid artikel 3 (bedragen x € 1 000)

	Stand oorspronkelijk vastgestelde begroting 2012 (1)	Stand 1e suppletoire begroting 2012 (2)	Mutaties 2e suppletoire begroting 2012 (3)	Stand 2e suppletoire begroting 2012 (4)=(2+3)
Verplichtingen	6 902 783	7 034 206	79 556	7 113 762
Waarvan garantieverplichtingen			4 000	4 000
Uitgaven	6 933 900	7 065 323	75 556	7 140 879
• Personele en materiële bekostiging	6 515 731	6 629 401	75 575	6 704 976
• Actieplan beter presteren (voorheen Kwaliteitsbeleid voortgezet onderwijs)	47 644	110 000	0	110 000
• Versterken centrale en uniforme toetsing	31 638	9 638	- 1 790	7 848
• Excellente leerlingen en hoogbegaafden	8 349	349	0	349
• Regionaal zorgbudget etc.	73 970	73 970	0	73 970
• Leerplusarrangement	84 074	84 074	- 4 400	79 674
• Doorontwikkeling praktijkonderwijs	2 300	2 300	0	2 300
• Visueel gehandicapten	1 206	1 206	0	1 206
• Experimenten vmbo-mbo2	11 772	5 936	0	5 936
• Borgingscohort experimenten vmbo-mbo2	16 913	21 245	0	21 245
• Onderwijs Caribisch Nederland	10 367	10 367	0	10 367
• Scholen aan zet	7 400	2 400	0	2 400
• Taal en rekenen	8 074	2 074	0	2 074
• Actieprogramma «Onderwijs bewijs» (ex-FES)	4 744	4 715	0	4 715
• Wet SLOA (po, vo, mbo)	45 892	43 727	4 257	47 984
• Overig	15 747	15 544	- 3 359	12 185
• Ondersteuning ICT (po, vo, mbo)	20 900	20 900	1 330	22 230
• Uitvoeringsorganisatie DUO	27 179	27 477	3 943	31 420
Ontvangsten	1 361	1 361	2 300	3 661

In de kolom «Mutaties 2^e suppletoire begroting 2012» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand 1^e suppletoire begroting 2012» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Uitgaven

Toelichting per instrument

- Het budget voor Personele en materiële bekostiging wordt per saldo met € 75,6 miljoen verhoogd als gevolg van de volgende mutaties:
 - uitdeling van de loonbijstelling (werkgeverslasten tranche 2012) en de compensatie voor de maatregelen met betrekking tot de inkomensafhankelijke bijdrage zorgverzekering: + € 28,3 miljoen;
 - uitdeling van de prijsbijstelling tranche 2012: + € 24,6 miljoen;
 - toevoeging vanuit de eindejaarsmarge die ten goede komt aan het VO-onderwijsveld: + € 33,1 miljoen;

- uitdeling van aanvullende middelen voor Caribisch Nederland: + € 3,7 miljoen;
- verhoging met € 8,0 miljoen van het gereserveerde bedrag in verband met de toezegging van de continuïteitsgarantie van € 18,0 miljoen aan Amarantis. Daarnaast een verlaging van € 11,0 miljoen omdat in 2012 € 7,0 miljoen van de € 18,0 miljoen is besteed. De resterende € 11,0 miljoen wordt doorgeschoven naar latere jaren;
- een verlaging met € 11,1 miljoen als gevolg van overboekingen naar onder andere artikel 1 voor diverse projecten zoals het actieplan Beter presteren en Meer Betere Bèta's.
- Het budget voor Leerplusarrangement wordt met € 4,4 miljoen verlaagd. De uitgaven voor de eerste opvang van vreemdelingen blijven, gelet op de realisatie van de eerste peildatum, naar verwachting € 4,4 miljoen achter bij de raming.
- Het budget voor Wet SLOA (po, vo, mbo) wordt met € 4,3 miljoen verhoogd als gevolg van een interne overboeking van het ene naar het andere artikel in het kader van verantwoord begroten.
- Het budget Overig wordt met € 3,3 miljoen verlaagd, voornamelijk als gevolg van het verwerken van diverse overboekingen.
- Het budget voor Uitvoeringsorganisatie DUO wordt met € 3,9 miljoen verhoogd als gevolg van een tegenvaller ad. € 1,1 miljoen bij het project digitale examens en het verwerken van diverse overboekingen.

Ontvangsten

- Het ontvangstenbudget wordt met € 2,3 miljoen verhoogd als gevolg van terugvordering van middelen naar aanleiding van de controle op aanvragen in het kader van de regeling praktijkgerichte leeromgeving vmbo/pro (1^e, 2^e en 3^e audit van ICSadviseurs).

Artikel 4. Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid artikel 4 (bedragen x € 1 000)

	Stand oorspronkelijk vastgestelde begroting 2012 (1)	Stand 1 ^e supplettoire begroting 2012 (2)	Mutaties 2 ^e supplettoire begroting 2012 (3)	Stand 2 ^e supplettoire begroting 2012 (4)=(2+3)
Verplichtingen	3 514 780	3 482 656	86 312	3 568 968
Waarvan garantieverplichtingen			21 147	21 147
Uitgaven	3 468 898	3 455 867	29 453	3 485 320
• Bekostiging roc's/overige regelingen	2 878 690	2 861 050	58 876	2 919 926
• Bekostiging kbb's	98 814	98 976	1 213	100 189
• Bekostiging Caribisch Nederland	2 089	3 559	- 456	3 103
• Verbetermiddelen Caribisch Nederland	18 072	18 827	- 13 134	5 693
• Leerlinggebonden financiering (LGF)	40 001	43 762	- 1 886	41 876
• Versterken centrale en uniforme toetsing	11 911	11 911	- 10 327	1 584
• Taal en rekenen	56 109	53 609	- 245	53 364
• Regeling stagebox	35 000	35 000	- 100	34 900
• Schoolmaatschappelijk werk	14 017	14 017	0	14 017
• Prestatiebox	0	4 100	0	4 100
• Convenanten met RMC-regio's	68 160	61 038	- 511	60 527
• Programmagelden regio's	19 300	0	0	0
• Plusvoorziening «overbelaste jongeren» en wijk scholen	30 000	30 400	0	30 400
• RMC's	31 599	31 599	286	31 885
• Aanvalsplan Laaggeletterdheid	4 000	4 000	0	4 000
• Aanvullende vergoeding experimenten vmbo-mbo2	4 530	3 544	- 544	3 000
• Sectorplan mbo-hbo techniek 2011-2016	400	400	0	400
• Netwerkscholen	3 000	3 000	0	3 000
• Educatie	110 766	110 766	838	111 604
• Pilots Laaggeletterdheid	5 000	5 000	- 2 500	2 500
• Overig	19 935	42 991	- 2 430	40 561

	Stand oorspronkelijk vastgestelde begroting 2012 (1)	Stand 1° supplettoire begroting 2012 (2)	Mutaties 2° supplettoire begroting 2012 (3)	Stand 2° supplettoire begroting 2012 (4)=(2+3)
• Uitvoeringsorganisatie DUO	17 505	18 318	373	18 691
Ontvangsten	0	2 000	11 747	13 747

In de kolom «Mutaties 2° supplettoire begroting 2012» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand 1° supplettoire begroting 2012» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Uitgaven

Toelichting per instrument

- Het budget voor Bekostiging roc's/overige regelingen wordt met € 58,9 miljoen verhoogd. Deze verhoging is met name het gevolg van de volgende mutaties:
 - een bijstelling van € 14 miljoen voor de loonontwikkeling (werkgeverslasten tranche 2012) en de compensatie voor de maatregelen met betrekking tot de inkomensafhankelijke bijdrage zorgverzekering;
 - een bijstelling van € 24 miljoen voor de prijsontwikkeling 2012;
 - een toevoeging aan de lumpsum van € 12 miljoen voor de middelen van versterken centrale en uniforme toetsing;
 - een bedrag van -€ 1,5 miljoen wordt doorgeschoven omdat de einddeclaraties in het kader van ESF voor versterking BBL en bestrijding VSV niet meer in 2012 zullen binnenkomen;
 - toevoeging van een bedrag van € 12 miljoen door verschillende afrekeningen (zie de toelichting bij de ontvangsten).
- Het budget voor Verbetermiddelen Caribisch Nederland wordt met € 13,1 miljoen verlaagd. Deze verlaging is met name het gevolg van de volgende mutaties:
 - de uitdeling naar de betrokken beleidsartikelen van -€ 5,3 mln. ten behoeve van gestegen salariskosten;
 - een bedrag van -€ 6,8 miljoen wordt doorgeschoven ten behoeve van de verbetermiddelen voor Caribisch Nederland;
 - een overboeking naar het artikel 15 (Media) van -€ 0,5 miljoen voor drie bibliotheken op Caribisch Nederland.
- Het budget voor Pilots laaggeletterdheid wordt met € 2,5 miljoen verlaagd. Vanwege aanloopproblemen bij deze pilot in 2012 is er voor gekozen om de termijn van de pilot te verlengen tot medio 2015. Deze middelen zullen daardoor niet meer dit jaar besteed worden maar wel volgend jaar.
- Het budget Overig wordt met € 2,4 miljoen verlaagd. Deze verlaging wordt grotendeels verklaard door het doorschuiven van doorlopende verplichtingen op onderzoeken en projecten.

Ontvangsten

- Het ontvangstenbudget wordt met € 11,7 miljoen verhoogd. Deze verhoging is het gevolg van de volgende mutaties:
 - een afrekening van € 5,5 miljoen van het innovatiearrangement met de Stichting Platform Beroepsonderwijs;
 - een afrekening van € 4,1 miljoen van het project Leren en Werken;
 - een afrekening van € 2,1 miljoen van de Technocentra.

Artikel 6. Hoger beroepsonderwijs

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid artikel 6 (bedragen x € 1 000)

	Stand oorspronkelijk vastgestelde begroting 2012 (1)	Stand 1e supplettoire begroting 2012 (2)	Mutaties 2e supplettoire begroting 2012 (3)	Stand 2e supplettoire begroting 2012 (4)=(2+3)
Verplichtingen	2 455 998	2 418 938	99 009	2 517 947
Waarvan garantieverplichtingen			10 000	10 000
Uitgaven	2 501 470	2 477 953	64 586	2 542 539
• Reguliere bekostiging ¹	2 456 191	2 432 619	62 912	2 495 531
• Profilering	0	0		0
• Studiekeuzeinformatie voor het hoger onderwijs	2 400	2 455		2 455
• Praktijkgericht onderzoek (Raak)	20 267	22 267		22 267
• Ondernemerschap	500	500		500
• Hbo-masteropleidingen	1 481	1 481		1 481
• Deltaplan/Investeringsagenda bèta en techniek	1 000	1 000		1 000
• Sectorplan mbo-hbo techniek 2011–2016/ Centres of Expertise	2 000	0		0
• Uitvoeringsorganisatie DUO	17 631	17 631	1 674	19 305
Ontvangsten	974	1 213	3 911	5 124

¹ In de middelen voor <<Reguliere bekostiging>> zijn ook enkele posten voor overige uitgaven verwerkt.

In de kolom «Mutaties 2^e supplettoire begroting 2012» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand 1^e supplettoire begroting 2012» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Uitgaven

Toelichting per instrument

- Het budget voor het instrument Reguliere bekostiging wordt met € 62,9 miljoen verhoogd. Deze verhoging is met name het gevolg van de volgende mutaties:
 - een verhoging van € 32,7 miljoen als gevolg van het afschaffen van de langstudeerdersmaatregel overeenkomstig het Deelakkoord begroting 2013. Omdat de afschaffing van de maatregel al in 2012 financiële consequenties heeft voor de universiteiten en hogescholen wordt reeds in 2012 een bedrag beschikbaar gesteld. Het gaat in totaal om € 62 miljoen, waarvan € 32,7 miljoen voor de hogescholen. Het deel dat betrekking heeft op het groen hbo (en is overgeboekt naar het ministerie van EL&I) bedraagt € 0,7 miljoen;
 - een bijstelling van € 10,2 miljoen voor de loonontwikkeling (werkgeverslasten tranche 2012) en de compensatie voor de maatregelen met betrekking tot de inkomensafhankelijke bijdrage zorgverzekering;
 - een bijstelling van € 14,2 miljoen voor de prijsontwikkeling 2012;
 - een kasschuif van -€ 2 miljoen vanwege de aanpassing van de periode waarin de middelen beschikbaar worden gesteld voor het verbeteren van de landelijke praktijk van toetsing;
 - toevoeging van een bedrag van € 4,7 miljoen voor de dekking van specifieke (incidentele) knelpunten; en
 - toevoeging van een bedrag van € 3,9 miljoen. Deze verhoging betreft een desaldering die verband houdt met terugvorderingen in 2012. De teruggevorderde middelen worden toegevoegd aan het macrokader van het hbo.

Omdat een groot deel van bovengenoemde mutaties een effect heeft op de rijksbijdrage van de hogescholen, is onderstaand een geactualiseerd overzicht opgenomen (zie ook de 1^e suppletoire begroting 2012; Kamerstuk 33 280 VIII, nr. 2, blz. 12).

Overzicht rijksbijdrage 2012 hogescholen (bedragen x € 1 000)

Onderwijsdeel	2 410 449
Deel ontwerp en ontwikkeling (Lectoren en kenniskringen)	68 605
Totaal	2 479 054

Ontvangsten

- Het ontvangstenbudget wordt met € 3,9 miljoen verhoogd. Deze verhoging betreft een desaldering die verband houdt met terugvoerde-ningen in 2012. De teruggevorderde middelen worden toegevoegd aan het macrokader van het hbo.

Artikel 7. Wetenschappelijk onderwijs

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid artikel 7 (bedragen x € 1 000)

	Stand oorspronkelijk vastgestelde begroting 2012 (1)	Stand 1e suppletoire begroting 2012 (2)	Mutaties 2e suppletoire begroting 2012 (3)	Stand 2e suppletoire begroting 2012 (4)=(2+3)
Verplichtingen	3 909 380	3 811 249	161 559	3 972 808
Waarvan garantieverplichtingen				
Uitgaven	3 894 034	3 872 661	110 836	3 983 497
• Reguliere bekostiging	3 862 491	3 841 118	110 836	3 951 954
• Profilering	0	0		0
• Toponderzoeksscholen voor topsectoren en «grand challenges»	20 000	20 000		20 000
• Excellentie in onderwijs: binnen- en buitenlands talent (Sirius Programma)	11 543	11 543		11 543
Ontvangsten	16	16		16

In de kolom «Mutaties 2^e suppletoire begroting 2012» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand 1^e suppletoire begroting 2012» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Uitgaven

Toelichting per instrument

- Het budget voor het instrument Reguliere bekostiging wordt met € 110,8 miljoen verhoogd. Deze verhoging is met name het gevolg van de volgende mutaties:
 - een verhoging van € 29,3 miljoen als gevolg van het afschaffen van de langstudeerdersmaatregel overeenkomstig het Deelakkoord begroting 2013. Omdat de afschaffing van de maatregel al in 2012 financiële consequenties heeft voor de universiteiten en hogescholen wordt reeds in 2012 een bedrag beschikbaar gesteld. Het gaat in totaal om € 62 miljoen, waarvan € 29,3 miljoen voor de universiteiten. Het deel dat betrekking heeft op het groen wo (en is overgeboekt naar het ministerie van EL&I) bedraagt € 0,9 miljoen;
 - een bijstelling van € 15,5 miljoen voor de loonontwikkeling (werkgeverslasten tranche 2012) en de compensatie voor de

- maatregelen met betrekking tot de inkomensafhankelijke bijdrage zorgverzekering;
- een overboeking van € 6,3 miljoen door het ministerie van VWS van de loonbijstellingen 2012 betreffende de sector academische ziekenhuizen;
 - een bijstelling van € 28,2 miljoen voor de prijsontwikkeling 2012;
 - een bijstelling van € 26,1 miljoen in verband met een beroepszaak van de Technische Universiteit Delft. De Rechtbank Den Haag heeft het beroep van deze universiteit over de terugvordering van een bedrag van € 25,0 miljoen (inclusief wettelijke rente € 26,1 miljoen) door het ministerie van OCW, welke verband houdt met de brand gebouw faculteit bouwkunde in 2008, gegrond verklaard; en
 - toevoeging van een bedrag van € 5,9 miljoen voor de dekking van specifieke (incidentele) knelpunten.

Omdat een groot deel van bovengenoemde mutaties een effect heeft op de rijksbijdrage van de universiteiten, is onderstaand een geactualiseerd overzicht opgenomen (zie ook de 1^e suppletoire begroting 2012; Kamerstuk 33 280 VIII, nr. 2, blz. 14).

Overzicht rijksbijdrage 2012 universiteiten (bedragen x € 1 000)

Onderwijsdeel	1 616 492
Onderzoekdeel	1 686 967
Academische ziekenhuizen	581 042
Totaal	3 884 501

Artikel 8. Internationaal beleid

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid artikel 8 (bedragen x € 1 000)

	Stand oorspronkelijk vastgestelde begroting 2012 (1)	Stand 1e suppletoire begroting 2012 (2)	Mutaties 2e suppletoire begroting 2012 (3)	Stand 2e suppletoire begroting 2012 (4)=(2+3)
Verplichtingen	7 960	7 143	211	7 354
Waarvan garantieverplichtingen				
Uitgaven	16 890	16 890	211	17 101
• Mobiliteitsprogramma's Europees Platform en Fulbright Center	5 730	5 730	89	5 819
• EU-programma Leven Lang Lereren	1 731	1 731	17	1 748
• Bilaterale samenwerking met andere landen	1 596	1 630	11	1 641
• Programma's Agentschap NL	1 168	1 168		1 168
• OCW-vertegenwoordiging in het buitenland	2 551	2 551	98	2 649
• Participeren in multilaterale organisaties	3 459	3 459	- 139	3 320
• Stimuleren van internationale uitwisseling van kennis en cultuur, beleidsonderzoek en benchmarking	655	621	135	756
• Het integreren van de BES-eilanden in Nederland	0	0		0
Ontvangsten	99	99		99

In de kolom «Mutaties 2^e suppletoire begroting 2012» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand 1^e suppletoire begroting 2012» weergegeven.

Artikel 9. Arbeidsmarkt- en personeelsbeleid

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid artikel 9 (bedragen x € 1 000)

	Stand oorspronkelijk vastgestelde begroting 2012 (1)	Stand 1e supplettoire begroting 2012 (2)	Mutaties 2e supplettoire begroting 2012 (3)	Stand 2e supplettoire begroting 2012 (4)=(2+3)
Verplichtingen	426 396	314 875	- 36 215	278 660
Waarvan garantieverplichtingen				
Uitgaven	426 396	314 875	- 36 215	278 660
• De kwaliteit van de leraar en schoolleider wordt duurzaam geborgd	185 435	121 164	4 833	125 997
• Naar professionele scholen, met ruimte voor goed onderwijspersoneel	162 412	116 013	- 11 945	104 068
• Er komen voldoende en goed opgeleide leraren	50 500	51 232	- 29 135	22 097
• Overig	21 773	20 190	- 30	20 160
• Uitvoeringsorganisatie DUO	6 276	6 276	62	6 338
Ontvangsten	0	0	4 100	4 100

In de kolom «Mutaties 2^e supplettoire begroting 2012» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand 1^e supplettoire begroting 2012» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Uitgaven*Toelichting per instrument*

- Het budget voor *De kwaliteit van de leraar en schoolleider wordt duurzaam geborgd* wordt per saldo met € 4,8 miljoen verhoogd in verband met:
 - het ter beschikking stellen van extra middelen (€ 7 miljoen) in het mbo voor het realiseren van de verdere professionalisering van medewerkers;
 - het overboeken naar artikel 1 (po) van het aandeel artikel 9 (€ 2,2 miljoen) in de subsidie School aan Zet ten behoeve van de begeleiding/ondersteuning van de instellingen voor po en vo bij de professionalisering van hun onderwijspersoneel en de borging ervan.
- Het budget voor *Naar professionele scholen, met ruimte voor goed onderwijspersoneel* wordt per saldo met € 11,9 miljoen verlaagd als gevolg van:
 - het niet tot uitkering komen van een deel van de middelen 2012 voor prestatiebeloning in het onderwijs (€ 8 miljoen);
 - onderuitputting van € 6 miljoen op het budget experimenten «Actieplan LeerKracht», dit omdat diverse projecten later zijn gestart/aangevraagd danwel eerst in 2013 worden ingezet;
 - de uitdeling van de loon- en prijsbijstelling tranche 2012 (€ 2,1 miljoen).
- Het budget voor *Er komen voldoende en goed opgeleide leraren* wordt met € 29,1 miljoen verlaagd in verband met:
 - onderuitputting van € 9,6 miljoen op het budget «Kwaliteitsagenda voor Leraren», dit omdat diverse projecten later zijn gestart/aangevraagd danwel eerst in 2013 worden ingezet;
 - het feit dat op de «regeling tegemoetkoming kosten opleidingscholen» zich een meevaller voordoet van € 2,4 miljoen omdat het aantal studenten op de betreffende scholen nog niet het maximum heeft bereikt;
 - een intertemporele compensatie van € 16 miljoen om het budget «aansluiting Pabo's/lerarenopleidingen en schoolbesturen» voor de jaren 2012 tot en met 2016 in overeenstemming te brengen met de beoogde uitgaven;

- het overboeken naar de artikelen 1 (po) en 3 (vo) van het aandeel artikel 9 (€ 1,1 miljoen) in de middelen voor het onderwijs op Caribisch Nederland.

Ontvangsten

- Het ontvangstenbudget is met € 4,1 miljoen verhoogd. Deze verhoging is het gevolg van de volgende mutaties:
 - door leraren terugbetaalde lerarenbeurzen (€ 3,9 miljoen) als gevolg van het voortijdig stoppen met hun opleiding;
 - door ontvangsten (€ 0,2 miljoen) op het afrekenen van in voorgaande jaren verstrekte projectsubsidies.

Artikel 11. Studiefinanciering

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid artikel 11 (bedragen x € 1 000)

	Stand oorspronkelijk vastgestelde begroting 2012 (1)	Stand 1e supplettoire begroting 2012 (2)	Mutaties 2e supplettoire begroting 2012 (3)	Stand 2e supplettoire begroting 2012 (4)=(2+3)
Verplichtingen	3 746 891	3 667 390	156 174	3 823 564
Waarvan garantieverplichtingen				
Uitgaven	3 746 891	3 667 390	156 174	3 823 564
Basisbeurs	1 266 547	1 166 354	41 000	1 207 354
• Gift (R)	1 021 900	952 708	- 27 000	925 708
• Prestatiebeurs (NR)	244 647	213 646	68 000	281 646
Aanvullende beurs	671 230	611 422	- 14 000	597 422
• Gift (R)	514 517	516 196	- 18 000	498 196
• Prestatiebeurs (NR)	156 714	95 226	4 000	99 226
Reisvoorziening	196 608	147 679	150 490	298 169
• Bijdragen aan vervoersbedrijven (R)	374 318	367 474	180 490	547 964
• Gift (R)	520 583	504 426	- 10 000	494 426
• Prestatiebeurs (R)	- 698 294	- 724 222	- 20 000	- 744 222
Leenvoorzieningen	1 463 482	1 487 573	- 60 801	1 426 772
• Rentedragende lening (NR)	1 277 663	1 306 703	- 9 152	1 297 551
• Collegegeldkrediet (NR)	185 819	180 870	- 51 649	129 221
Overige uitgaven	60 596	154 944	28 000	182 944
• Overige uitgaven relevant	88 753	103 595	0	103 595
• Overige uitgaven niet-relevant	- 28 157	51 349	28 000	79 349
Programma-uitgaven overig	88 428	99 418	11 485	110 903
• Uitvoeringsorganisatie DUO (R)	88 428	99 418	11 485	110 903
Totaal programma-uitgaven	3 746 891	3 667 390	156 174	3 823 564
• Waarvan relevant	1 910 206	1 819 596	116 975	1 936 571
• Waarvan niet-relevant	1 836 685	1 847 794	39 199	1 886 993
Ontvangsten	755 386	717 405	- 20 000	697 405
Terugbetaling leningen				
• Terugontvangsten hoofdsom (NR)	414 046	385 373	- 5 000	380 373
• Ontvangsten rente en relevante hoofdsom (R)	277 345	260 157	- 20 000	240 157
• Kortlopende vorderingen (R)	63 995	71 875	5 000	76 875
Totaal ontvangsten	755 386	717 405	- 20 000	697 405
• Waarvan relevant	341 340	332 032	- 15 000	317 032
• Waarvan niet-relevant	414 046	385 373	- 5 000	380 373

Toelichting: R = relevant, NR = niet-relevant

In de kolom «Mutaties 2^e suppletoire begroting 2012» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand 1^e suppletoire begroting 2012» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Uitgaven

Toelichting per instrument

- Het budget voor de basisbeurs wordt met € 41,0 miljoen verhoogd:
 - de relevante basisbeursuitgaven worden met € 27,0 miljoen verlaagd. Er zijn minder bol'ers in het giftregime dan geraamd (- € 22,0 miljoen). De referentieraming liet een stijgende trend zien. Deze stijging doet zich niet voor in de realisaties bij de bol niveau 1 en 2. Daar daalt het aantal studerende met basisbeurs. Daarnaast is er minder prestatiebeurs omgezet in gift (- € 5,0 miljoen).
 - de niet-relevante uitgaven basisbeurs vallen € 68,0 miljoen hoger uit. Omdat er minder prestatiebeurs is omgezet in gift dan geraamd, ontstaat het begrotingseffect van meer niet-relevante uitgaven. Verder is er meer basisbeurs toegekend dan geraamd.
- Het budget voor de aanvullende beurs wordt met € 14,0 miljoen verlaagd:
 - de relevante aanvullende beursuitgaven worden met € 18,0 miljoen verlaagd. Het aantal bol'ers in het giftregime is lager dan geraamd (- € 13,0 miljoen) en er zijn minder omzettingen van prestatiebeurs in gift (- € 5,0 miljoen);
 - de niet-relevante uitgaven aanvullende beurs vallen € 4,0 miljoen hoger uit.
- Het budget voor de reisvoorziening wordt per saldo met € 150,5 miljoen verhoogd:
 - Dit betreft een mutatie van € 171,5 miljoen, omdat een deel van de verplichtingen 2013 aan de vervoersbedrijven in 2012 wordt voldaan;
 - Een verhoging van het budget met € 9,0 miljoen vindt plaats als gevolg van prijsbijstelling 2012;
 - Er wordt in 2012 naar verwachting € 10,0 miljoen minder aan reisvoorziening (onderdeel prestatiebeurs) omgezet in gift;
 - Voor de reisvoorziening wordt in 2012 € 20,0 miljoen meer aan prestatiebeurs toegekend dan geraamd (voornamelijk in het hoger onderwijs), wat eveneens leidt tot minder kaderrelevante uitgaven. Daarnaast wordt deze meevaller veroorzaakt doordat de beperking van de reisvoorziening voor studenten in het hoger onderwijs niet per 1 september 2012 maar per 1 januari 2013 effectief wordt.
- Het budget voor leenvoorzieningen wordt met totaal € 60,8 miljoen verlaagd. Met name vanwege de vrijval van het langstudeerderskrediet wordt minder dan geraamd gebruik gemaakt van het collegegeldkrediet.
- Het budget voor overige uitgaven wordt met € 28,0 miljoen verhoogd. Dit betreft een technische mutatie als gevolg van de relevante meevallers in 2012 bij de basis- en aanvullende beurs.
- Het budget voor programma-uitgaven overig wordt met € 11,5 miljoen verhoogd. Deze mutatie betreft voor het grootste deel een verhoging met € 10,0 miljoen van het budget 2012 voor het Programma Vernieuwing Studiefinanciering (PVS) van DUO om de volgende programmafase te bekostigen.

Ontvangsten

- Het budget terugbetaling leningen wordt met totaal € 20,0 miljoen verlaagd. Dit is het saldo van meerdere mutaties:
 - er zijn € 20,0 miljoen lagere relevante rente-ontvangsten, hoofdzakelijk door minder spontane/extra ontvangsten dan geraamd;
 - er is € 5,0 miljoen minder terugbetaald op de hoofdsom van uitstaande leningen;
 - de kortlopende ontvangsten vallen € 5,0 miljoen hoger uit dan geraamd.

Artikel 12. Tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid artikel 12 (bedragen x € 1 000)

	Stand oorspronkelijk vastgestelde begroting 2012 (1)	Stand 1e supplettoire begroting 2012 (2)	Mutaties 2e supplettoire begroting 2012 (3)	Stand 2e supplettoire begroting 2012 (4)=(2+3)
Verplichtingen	129 624	124 562	- 4 828	119 734
Waarvan garantieverplichtingen				
Uitgaven	129 624	124 562	- 4 828	119 734
• TS 17-	32 134	32 872	- 5 000	27 872
• TS 18+	8 975	6 952		6 952
• VO 18+	71 106	67 295		67 295
<i>Waarvan relevant</i>	<i>69 470</i>	<i>65 436</i>	<i>0</i>	<i>65 436</i>
<i>Waarvan niet-relevant</i>	<i>1 636</i>	<i>1 859</i>	<i>0</i>	<i>1 859</i>
• Uitvoeringsorganisatie DUO	17 409	17 443	172	17 615
Ontvangsten	13 847	6 393	0	6 393
• TS 17-	1 470	1 324	0	1 324
• TS 18+	1 388	935	0	935
• VO 18+	10 989	4 134	0	4 134

In de kolom «Mutaties 2^e supplettoire begroting 2012» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand 1^e supplettoire begroting 2012» weergegeven. Hieronder wordt de belangrijkste mutaties toegelicht.

Uitgaven

Toelichting per instrument

Het budget van de WTOS TS 17- wordt met € 5,0 miljoen verlaagd. Er wordt minder gebruik gemaakt van de regeling tegemoetkoming schoolkosten (vooral gebruikt door minderjarige deelnemers bol) dan verwacht.

Artikel 13. Lesgelden

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid artikel 13 (bedragen x € 1 000)

	Stand oorspronkelijk vastgestelde begroting 2012 (1)	Stand 1e supplettoire begroting 2012 (2)	Mutaties 2e supplettoire begroting 2012 (3)	Stand 2e supplettoire begroting 2012 (4)=(2+3)
Verplichtingen	6 837	6 895	68	6 963
Waarvan garantieverplichtingen				
Uitgaven	6 837	6 895	68	6 963
• Uitvoeringsorganisatie DUO	6 837	6 895	68	6 963

	Stand oorspronkelijk vastgestelde begroting 2012 (1)	Stand 1e suppletoire begroting 2012 (2)	Mutaties 2e suppletoire begroting 2012 (3)	Stand 2e suppletoire begroting 2012 (4)=(2+3)
Ontvangsten	225 549	214 637	0	214 637

In de kolom «Mutaties 2^e suppletoire begroting 2012» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand 1^e suppletoire begroting 2012» weergegeven.

Artikel 14. Cultuur

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid artikel 14 (bedragen x € 1 000)

	Stand oorspronkelijk vastgestelde begroting 2012 (1)	Stand 1e suppletoire begroting 2012 (2)	Mutaties 2e suppletoire begroting 2012 (3)	Stand 2e suppletoire begroting 2012 (4)=(2+3)
Verplichtingen	2 782 771	2 781 008	37 787	2 818 795
Waarvan garantieverplichtingen	634 000	634 000	0	634 000
Totale uitgaven	895 631	893 868	37 787	931 655
Programma-uitgaven	855 516	855 204	33 682	888 886
<i>waarvan Cultuursubsidies 2009–2012</i>	<i>562 337</i>	<i>562 337</i>	<i>2 917</i>	<i>565 254</i>
Kunsten	434 096	427 125	50 465	477 590
<i>Cultuursubsidies 2009–2012</i>	<i>382 813</i>	<i>382 813</i>	<i>1 087</i>	<i>383 900</i>
4-jarig	85 740	85 740	1 069	86 809
• producerend	65 836	65 836	850	66 686
• niet producerend	19 904	19 904	219	20 123
Langjarig	140 470	140 470	460	140 930
• producerend	110 249	110 249	956	111 205
• niet producerend	30 221	30 221	– 496	29 725
Fondsen	156 603	156 603	– 442	156 161
<i>Subsidies</i>	<i>51 283</i>	<i>44 312</i>	<i>49 378</i>	<i>93 690</i>
Verbreden inzet Cultuur	20 383	12 938	1 679	14 617
Internationaal Cultuurbeleid (incl. HGIS)	4 666	5 666	1 676	7 342
Overig Kunsten	26 234	25 708	423	26 131
Frictie- en transitiekosten	0	0	45 600	45 600
Letteren en Bibliotheken	77 523	79 103	– 229	78 874
<i>Cultuursubsidies 2009–2012</i>	<i>26 188</i>	<i>26 188</i>	<i>333</i>	<i>26 521</i>
4-jarig	6 635	6 635	83	6 718
• producerend	2 652	2 652	33	2 685
• niet producerend	3 983	3 983	50	4 033
Langjarig	9 472	9 472	123	9 595
• producerend	2 899	2 899	41	2 940
• niet producerend	6 573	6 573	82	6 655
Fondsen	10 081	10 081	127	10 208
<i>Subsidies</i>	<i>51 335</i>	<i>52 915</i>	<i>-562</i>	<i>52 353</i>
Verbreden inzet Cultuur	1 078	1 078		1 078
Beelden voor de toekomst	8 135	8 135		8 135
Bibliotheekvernieuwing	18 093	18 093	35	18 128
Leesvoorziening leesgehandicapten	11 100	11 100	140	11 240
Programma leesbevordering	2 934	2 934		2 934
Creatieve Industrie	2 445	2 445		2 445
Internationaal Cultuurbeleid (HGIS)	506	506		506
Overig Letteren en Bibliotheken	7 044	8 624	– 737	7 887
Cultureel Erfgoed	323 132	325 384	– 19 320	306 064
<i>Cultuursubsidies 2009–2012</i>	<i>153 336</i>	<i>153 336</i>	<i>1 497</i>	<i>154 833</i>

	Stand oorspronkelijk vastgestelde begroting 2012 (1)	Stand 1e suppletoire begroting 2012 (2)	Mutaties 2e suppletoire begroting 2012 (3)	Stand 2e suppletoire begroting 2012 (4)=(2+3)
4-jarig	2 817	2 817	48	2 865
• producerend	655	655	12	667
• niet producerend	2 162	2 162	36	2 198
Langjarig	150 519	150 519	1 449	151 968
• producerend	150 519	150 519	1 449	151 968
• niet producerend	0	0		0
<i>Subsidies</i>	<i>144 832</i>	<i>147 084</i>	<i>-20 505</i>	<i>126 579</i>
Verbreden inzet Cultuur	389	1 474	573	2 047
Musea: huisvesting	16 626	16 202	- 38	16 164
Musea: buiten Cultuursubsidies 2009–2012	9 045	12 445		12 445
Erfgoed en Ruimte	0	0		0
Monumenten	109 627	109 627	- 20 000	89 627
Archeologie	1 674	1 674	- 107	1 567
Projecten en internationale verplichtingen	7 471	5 662	- 933	4 729
<i>Overdrachten</i>	<i>24 964</i>	<i>24 964</i>	<i>-312</i>	<i>24 652</i>
Archieven	24 964	24 964	- 312	24 652
Bijdrage aan baten/lastendiensten	20 765	23 592	2 766	26 358
Nationaal Archief	20 765	23 592	2 766	26 358
Overig	40 115	38 664	4 105	42 769
Rijksdienst Cultureel Erfgoed	40 115	38 664	4 105	42 769
Ontvangsten	494	5 086	1 645	6 731

In de kolom «Mutaties 2^e suppletoire begroting 2012» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand 1^e suppletoire begroting 2012» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Uitgaven

Toelichting per instrument

- De Cultuursubsidies 2009–2012 worden per saldo met € 2,9 miljoen verhoogd met loonindexatie 2012 en prijsbijstelling 2012 voor de huisvestingscomponent van musea waarvan de gebouwen eigendom zijn van de Rijksgebouwendienst (RGD).
- Het budget voor Frictie- en transitiekosten wordt met € 45,6 miljoen verhoogd in verband met het versneld betalen van frictiekosten als gevolg van de afbouw Cultuursubsidies. Dit is bedoeld voor instellingen waarvan de subsidie met ingang van januari 2013 geheel of gedeeltelijk wordt beëindigd en die derhalve nu al bezig zijn met het ontmantelen van hun organisatie.
- Het budget voor Monumentenzorg wordt met € 20 miljoen verlaagd. De verlaging betreft een overboeking naar het Provinciefonds voor de restauratie van monumenten.
- Het budget voor het Nationaal Archief wordt met € 2,7 miljoen verhoogd als gevolg van een bijdrage van andere departementen ten behoeve van de uitvoering van het masterplan Concentratie Archiefdepot.
- Het budget voor de Rijksdienst Cultureel Erfgoed wordt met € 4,1 miljoen verhoogd ten behoeve van de volgende onderdelen:
 - het Gemeenschappelijk Cultureel Erfgoed;
 - de Nieuwe Hollandse Waterlinie;
 - het actualiseren van het Archeologiebeleid; en
 - het verbeteren van het Monumenten Uitvoeringssysteem.

Artikel 15. Media

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid artikel 15 (bedragen x € 1 000)

	Stand oorspronkelijk vastgestelde begroting 2012 (1)	Stand 1e supplettoire begroting 2012 (2)	Mutaties 2e supplettoire begroting 2012 (3)	Stand 2e supplettoire begroting 2012 (4)=(2+3)
Verplichtingen	916 532	916 542	32 497	949 039
Waarvan garantieverplichtingen				
Uitgaven	915 954	915 964	32 497	948 461
• Publieke omroep	891 511	891 511	32 342	923 853
• Pers en journalistieke producties	2 300	2 300		2 300
• Bewust mediagebruik	2 000	2 000		2 000
• Stimuleringsfonds Nederlandse culturele mediaproducties	17 922	17 922		17 922
• Overige uitgaven (geen Mediawet)	2 325	2 335	51	2 386
• Overige uitgaven (taakstelling Regeerakkoord)	- 104	- 104	104	0
Ontvangsten	197 500	197 510	18 000	215 510

In de kolom «Mutaties 2^e supplettoire begroting 2012» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand 1^e supplettoire begroting 2012» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Uitgaven

Toelichting per instrument

- De hogere uitgaven en verplichtingen worden grotendeels veroorzaakt door enerzijds de uitkering van de wettelijke prijsindex van € 14,5 miljoen en anderzijds hogere uitgaven van € 18,0 miljoen als gevolg van een hogere raming van de reclameontvangsten.

Ontvangsten

- De hogere ontvangsten betreffen een hogere raming van de reclameontvangsten.

Artikel 16 Onderzoek en wetenschapsbeleid

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid artikel 16 (bedragen x € 1 000)

	Stand oorspronkelijk vastgestelde begroting 2012 (1)	Stand 1e supplettoire begroting 2012 (2)	Mutaties 2e supplettoire begroting 2012 (3)	Stand 2e supplettoire begroting 2012 (4)=(2+3)
Verplichtingen	829 971	839 873	48 398	888 271
Waarvan garantieverplichtingen				
Uitgaven	894 029	900 656	34 552	935 208
• NWO	312 706	312 719	14 106	326 825
• KNAW	93 439	93 451	865	94 316
• Koninklijke Bibliotheek (KB)	46 336	46 411	7 180	53 591
• LF TUD bibliotheek	7 654	7 654	80	7 734
• SURF	7 545	7 545	77	7 622
• CPG	518	518	2	520
• Montesquieu Instituut	1 071	1 071	11	1 082
• Max Planck Instituut	1 606	1 606	16	1 622
• NCB	5 289	5 289	54	5 343

	Stand oorspronkelijk vastgestelde begroting 2012 (1)	Stand 1e supplettoire begroting 2012 (2)	Mutaties 2e supplettoire begroting 2012 (3)	Stand 2e supplettoire begroting 2012 (4)=(2+3)
• BPRC/ Stichting AAP	9 653	10 353	57	10 410
• Nationaal Herbarium	1 129	1 129	12	1 141
• STT	234	234	2	236
• EMBC	740	740	12	752
• EMBL	4 380	4 380	100	4 480
• ESA	30 153	30 153	- 100	30 053
• CERN	36 254	35 567	5 738	41 305
• ESO	7 100	7 100	7 182	14 282
• NEMO	3 388	3 388	238	3 626
• Nationaal Contactpunt Kaderprogramma (v/h EG-Liaison)	459	459	0	459
• NTU/INL	3 190	3 190	0	3 190
• EIB	1 302	1 302	14	1 316
• Nationale coördinatie	6 389	6 278	407	6 685
• Bilaterale samenwerking	4 383	4 383	0	4 383
• Weerstandsverhoging onderzoekinstellingen (CBRN)	2 000	2 000	0	2 000
• Grootschalige researchfaciliteiten	1 830	1 830	0	1 830
• SURFnet	7 200	7 200	0	7 200
• NCB	6 900	6 900	0	6 900
• Hersenen en Cognitie	3 900	3 900	0	3 900
• Genomics	44 000	44 000	0	44 000
• Valorisatie	2 500	2 500	- 2 500	0
• Kust- en zeeonderzoek	2 500	2 500	0	2 500
• Grootschalige research infrastructuur	56 000	61 950	0	61 950
• STW	10 000	10 000	0	10 000
• Poolonderzoek	1 500	2 200	792	2 992
• Gezondheidsonderzoek	1 500	1 500	0	1 500
• VI-Talentedontwikkeling	168 481	168 481	0	168 481
• Nader te verdelen	506	481	204	685
• Uitvoeringsorganisatie DUO	294	294	3	297
Ontvangsten	101	101	0	101

In de kolom «Mutaties 2^e supplettoire begroting 2012» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand 1^e supplettoire begroting 2012» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Uitgaven

Toelichting per instrument

- Het budget voor NWO wordt met € 14,1 miljoen verhoogd voor onder meer het nakomen van een internationale (contribute)verplichtingen aan de internationale onderzoeksfaciliteiten en in het kader van het «Masterplan Toekomst Wiskunde» een eenmalige bijdrage van € 4,0 miljoen voor het continueren van het national toponderzoek en het academisch onderwijs door de wiskundeclusters.
- Het budget voor de Koninklijke Bibliotheek (KB) wordt met € 7,2 miljoen verhoogd voor onder meer het verbeteren van de brandveiligheid bij de KB (€ 5,0 miljoen) en voor de frictiekosten in verband met de samenwerking van de KB en het Nationaal Archief (€ 1,5 miljoen).
- Het budget van CERN wordt met € 5,7 miljoen verhoogd in verband met de tegenvallende wisselkoers van de Zwitserse Franc.
- Het budget van ESO wordt met € 7,2 miljoen verhoogd in verband met een eenmalige bijdrage aan de Extremely Large Telescope.
- Het budget Valorisatie wordt met € 2,5 miljoen verlaagd in verband met een overboeking van dit budget naar het Ministerie van EL&I.

Artikel 25. Emancipatie

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid artikel 25 (bedragen x € 1 000)

	Stand oorspronkelijk vastgestelde begroting 2012 (1)	Stand 1e suppletore begroting 2012 (2)	Mutaties 2e suppletore begroting 2012 (3)	Stand 2e suppletore begroting 2012 (4)=(2+3)
Verplichtingen	14 554	11 371	4 254	15 625
Waarvan garantieverplichtingen				
Uitgaven	16 630	15 364	- 426	14 938
• Emancipatie	10 967	9 280	- 443	8 837
• Homo-emancipatie	5 513	5 934	16	5 950
• Uitvoeringsorganisatie DUO	150	150	1	151
Ontvangsten	0	0	0	0

In de kolom «Mutaties 2^e suppletore begroting 2012» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand 1^e suppletore begroting 2012» weergegeven.

2.3 Niet-beleidsartikelen**Artikel 91***Budgettaire gevolgen van beleid***Budgettaire gevolgen van beleid artikel 91 (bedragen x € 1 000)**

	Stand oorspronkelijk vastgestelde begroting 2012 (1)	Stand 1e suppletore begroting 2012 (2)	Mutaties 2e suppletore begroting 2012 (3)	Stand 2e suppletore begroting 2012 (4)=(2+3)
Verplichtingen	0	391 601	- 391 601	0
Waarvan garantieverplichtingen				
Uitgaven	0	391 601	- 391 601	0
• Loonbijstelling	0	110 914	- 110 914	0
• Prijsbijstelling	0	0	0	0
• Nader te verdelen	0	280 687	- 280 687	0
Ontvangsten	0	0	0	0

In de kolom «Mutaties 2^e suppletore begroting 2012» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand 1^e suppletore begroting 2012» weergegeven. Hieronder wordt de verdeling van de loon- en prijsbijstelling weergegeven en wordt de verlaging van het budget Nader te verdelen toegelicht.

Tabel verdeling loon- en prijsbijstelling (bedragen x € 1 000)

Art.nr.	Omschrijving	Loonbijstelling	Prijsbijstelling
1	Primair onderwijs	35 225	27 895
3	Voortgezet onderwijs	28 431	24 819
4	Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie	13 490	24 546
6	Hoger beroepsonderwijs	10 216	14 359
7	Wetenschappelijk onderwijs	15 523	28 180
8	Internationaal beleid	29	182
9	Arbeidsmarkt- en personeelsbeleid	1 702	415
11	Studiefinanciering	167	9 718
12	Tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten	33	139
13	Lesgelden	13	55
14	Cultuur	3 039	7 363
15	Media	9	14 488
16	Onderzoek en wetenschapsbeleid	2 454	6 482
25	Emancipatie	35	237
91	Nominaal & onvoorzien	0	- 724
92/93/94	Apparaatskosten	548	1 540

Art.nr.	Omschrijving	Loonbijstelling	Prijsbijstelling
	Totaal van de verdeling	110 914	159 694
	Nog niet verdeeld	0	0

Toelichting

- Het totaal van de loonbijstelling (€ 110,9 miljoen) is bij de Voorjaarsnota aan de OCW begroting toegewezen. Het betreft de vergoeding voor de ontwikkeling in de sociale werkgeverslasten van in totaal € 97,2 miljoen voor 2012. Daarnaast krijgen de onderwijssectoren vo, bve, hbo en wo een specifieke compensatie van in totaal € 13,7 miljoen vanwege het nadeel dat ze ondervinden door de wijzigingen per 1 januari 2012 in de inkomensafhankelijke bijdrage (lab) voor de zorgverzekeringswet. De loonbijstelling wordt in deze suppletoire begroting aan de loongevoelige begrotingsartikelen toegeedeeld volgens bovenstaand overzicht.
- Het totaal van de prijsbijstelling (€ 159,7 miljoen) is aan de OCW begroting toegewezen. De prijsbijstelling wordt in deze suppletoire begroting aan de prijsgevoelige begrotingsartikelen toegeedeeld volgens bovenstaand overzicht.
- Het budget Nader te verdelen, bestaande uit de eindejaarmarge 2011/2012 en de meevallers als gevolg van de doorwerking van de lagere leerlingenaantallen en de raming studiefinanciering, wordt in totaal met € 280,7 miljoen verlaagd. Dit budget is ingezet ter dekking van een deel van de departementale taakstelling uit het Begrotingsakkoord 2013 (€ 171,5 miljoen) en aantal OCW specifieke knelpunten (€ 110,8 miljoen). Het gaat daarbij onder meer om de kosten die de Koninklijke Bibliotheek moet maken als gevolg van de aangescherpte regeling brandveiligheid en asbestverwijdering, een tegenvaller bij CERN in verband met de wisselkoers van de Zwitserse franc en een bijdrage aan het reddingsplan van de Amarantis onderwijsgroep.

Artikel 92. Apparaat Kerndepartement

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid artikel 92 (bedragen x € 1 000)

	Stand oorspronkelijk vastgestelde begroting 2012 (1)	Stand 1e suppletoire begroting 2012 (2)	Mutaties 2e suppletoire begroting 2012 (3)	Stand 2e suppletoire begroting 2012 (4)=(2+3)
Verplichtingen	143 920	151 482	442	151 924
Waarvan garantieverplichtingen				
Uitgaven	143 920	151 482	442	151 924
Ontvangsten	567	567	0	567

In de kolom «Mutaties 2e suppletoire begroting 2012» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand 1e suppletoire begroting 2012» weergegeven.

Artikel 93. Inspecties

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid artikel 93 (bedragen x € 1 000)

	Stand oorspronkelijk vastgestelde begroting 2012 (1)	Stand 1e suppletore begroting 2012 (2)	Mutaties 2e suppletore begroting 2012 (3)	Stand 2e suppletore begroting 2012 (4)=(2+3)
Verplichtingen	60 948	63 927	765	64 692
Waarvan garantieverplichtingen				
Uitgaven	60 948	63 927	765	64 692
• Inspectie van het Onderwijs	58 231	61 149	324	61 473
• Erfgoedinspectie	2 717	2 778	441	3 219
Ontvangsten	0	0	0	0

In de kolom «Mutaties 2e suppletore begroting 2012» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand 1e suppletore begroting 2012» weergegeven.

Artikel 94. Adviesraden*Budgettaire gevolgen van beleid***Budgettaire gevolgen van beleid artikel 94 (bedragen x € 1 000)**

	Stand oorspronkelijk vastgestelde begroting 2012 (1)	Stand 1e suppletore begroting 2012 (2)	Mutaties 2e suppletore begroting 2012 (3)	Stand 2e suppletore begroting 2012 (4)=(2+3)
Verplichtingen	5 967	6 757	92	6 849
Waarvan garantieverplichtingen				
Uitgaven	5 967	6 757	92	6 849
• Onderwijsraad	2 398	2 398	24	2 422
• Raad voor Cultuur	2 849	2 920	61	2 981
• Adviesraad voor Wetenschaps- en Technologiebeleid	720	1 439	7	1 446
Ontvangsten	0	0	0	0

In de kolom «Mutaties 2e suppletore begroting 2012» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand 1e suppletore begroting 2012» weergegeven.